

Konsultacijos dėl siūlomo švino ir jo junginių naudojimo šaudyti lauke skirtuose šaudmenyse ir žvejybos reikmenyse apribojimo¹

SANTRAUKA

Siūlomu apribojimu siekiama „sumažinti riziką žmogaus sveikatai ir aplinkai, kurią kelia švino naudojimas šaudmenyse, t. y. šratuose, naudojamuose visose vietovėse išskyrus šlapžemes, kulkose ir kulkelėse, kurios naudojamos ir šlapžemėse, ir kitose vietovėse, taip pat švino naudojimas žvejybos reikmenyse“, kaip nurodoma Europos Komisijos prašyme². Apribojimo pasiūlymas išimtinai taikomas tik civiliniam naudojimui lauke ir juo papildomas galiojantis apribojimas dėl švininių šratų naudojimo šlapžemėse.

Paukščių praryti švininiai objektai (įskaitant švininius šaudmenis, žvejybos svarelius ir masalus) gali daryti ūminį ir lėtinį toksinį poveikį ir net sukelti gyvūno mirtį. Poveikis priklauso nuo į organizmą patekusio švino kiekio ir gyvūno kūno svorio. Daugybėje tyrimų nustatyta švino šaudmenų ir žvejybos reikmenų nurijimo atveju. Pagal apribojimo ataskaitą, mažiausiai 135 mln. paukščių patiria pirminio apsinuodijimo švininiais šratais riziką, 14 mln. paukščių, prariję švininius šratus arba kitus švininius šaudmenis, patiria antrinio apsinuodijimo riziką, o septyni milijonai paukščių patiria riziką apsinuodyti (pirminis apsinuodijimas) prariję žvejybos svarelį ir masalą.

Švinas ne tik kelia pavojų aplinkai, tačiau taip pat yra pavojingas bet kokio amžiaus žmogui ir gali daryti poveikį įvairiems organams. Žalingas švino poveikis sveikatai yra gerai dokumentuotas. Žinomi tokie neigiamo poveikio reiškiniai: poveikis nervų sistemos vystymuisi, širdies ir kraujagyslių ligos, pablogėjusi inkstų funkcija (įskaitant lėtinę inkstų ligą – LIL), padidėjęs kraujospūdis, nevaisingumas, neigiamos nėštumo pasekmės. Tačiau didžiausią rūpestį dėl visuomenės sveikatos kelia švino toksiškumas septynerių metų ir jaunesnių vaikų nervų sistemos vystymuisi. Manoma, kad kiekvienais metais apie 1 mln. vaikų patiria švino poveikį dėl švino naudojimo šaudmenyse, skirtuose šaudyti lauke, ir žvejybos reikmenyse.

Apribojimu siūloma uždrausti naudoti šviną tuomet, kai techniniu ir ekonominiu požiūriu yra tinkama alternatyva. Tai turėtų būti taikoma švininių ginklo šratų pardavimui ir naudojimui medžioklei ir sportiniam šaudymui. Kitų naudojimo būdų atveju, kai alternatyvų taikymas mažiau efektyvesnis, pavyzdžiui, kulų ir pneumatinių šautuvų šratų naudojimo sportiniam šaudymui lauke, apribojimą siūloma taikyti tik toms sportinio šaudymo šaudykloms, kuriose užtikrinama, kad panaudoti švino šaudmenys būtų surenkami, kol dar nekelia rizikos.

¹ Informacinis pranešimas parengtas pagal ECHA parengtą apribojimo ataskaitą.

² Europos Komisija (2019):

https://www.echa.europa.eu/documents/10162/13641/rest_lead_ammunition_COM_request_en.pdf/f607c957-807a-3b7c-07ae-01151001d939

KONSULTACIJOS DĖL APRIBOJIMO ATASKAITOS

Konsultacijos dėl šio siūlomo apribojimo bus pradėtos 2021 m. kovo 24 d. ir tęsis iki 2021 m. rugsėjo 24 d. Iki **2021 m. gegužės 5 d.** ECHA komitetai kviečia teikti pastabas, kurios jiems padės surengti pirmąsias diskusijas apie pasiūlymą 2021 m. birželio mėn.

Suinteresuotosios šalys ECHA svetainėje gali teikti pastabas dėl apribojimo ataskaitos naudodami atitinkamą internetinę formą. Teikdami informaciją, atkreipkite dėmesį, kad:

- Būtina pridėti **patvirtinamuosius dokumentus**, kurie pagrįstų konsultacijoms pateikiamą informaciją. Neturėdami tokių dokumentų, ECHA komitetai negalės objektyviai vertinti pateiktos informacijos.
- Informacija turi būti pateikta kuo anksčiau (žr. toliau pateikiamą plenarinių posėdžių planą).
- Po galutinės nurodytos datos ar kitais kanalais (ne internetine forma) pateikta informacija **nebus** svarstoma ECHA komitetuose.
- Jūs esate atsakingi už tai, kad nekonfidencialaus pobūdžio pastabose ir pridedamuose dokumentuose nebūtų konfidencialios informacijos. Jeigu jums reikia daugiau laiko informacijai apie tam tikrus aspektus surinkti, bet kitą informacijos dalį jau turite, rekomenduojame informaciją teikti per kelis kartus – taip nuomonei formuoti jūsų informacija bus panaudota optimaliausiai.

Daugiau informacijos galite rasti konsultacijų gairėse: https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/restriction_consultation_guidance_en.pdf

Respondentų taip pat prašome atsižvelgti į tai, kada Komitetų plenariniuose posėdžiuose numatoma svarstyti konkrečius pasiūlymo aspektus (žr. lentelę toliau) ir atitinkamai priderinti informacijos pateikimo laiką (vykstant konsultacijoms informacija gali būti teikiama kelis kartus).

KONSULTACIJOS DĖL APRIBOJIMO ATASKAITOS

	Komitetas	
Komiteto plenarinis posėdis (terminai)	Rizikos vertinimo komitetas (RAC)	Socialinės ir ekonominės analizės komitetas (SEAC)
1 (po 2,5 mėnesio nuo konsultacijų pradžios)	Patikrinti siūlomą taikymo sritį. Padaryti išvadą dėl pavojaus ir surengti preliminarias diskusijas apie poveikį / riziką.	Patikrinti siūlomą taikymo sritį. Padaryti išvadą dėl siūlomo apribojimo ir surengti preliminarias diskusijas apie jo naudą.
2 (po 5,5 mėnesio nuo konsultacijų pradžios)	Padaryti išvadą dėl poveikio / rizikos ir surengti preliminarias diskusijas dėl nukrypti leidžiančių nuostatų.	Padaryti išvadą dėl naudos ir surengti preliminarias diskusijas apie proporcingumą ir nukrypti leidžiančias nuostatas.
3 (po 8,5 mėnesio nuo konsultacijų pradžios)	Galutinai parengti nukrypti leidžiančias nuostatas. Galutinai parengti nuomonę ir jos pagrindimo tekstą ir patvirtinti galutinę nuomonę.	Padaryti išvadą dėl proporcingumo ir nukrypti leidžiančių nuostatų. Galutinai parengti nuomonę ir jos pagrindimo tekstą ir susitarti dėl nuomonės projekto.
4	Netaikoma.	Padaryti išvadas dėl klausimų, kurie buvo iškelti SEAC nuomonės projekto konsultacijos metu. Patvirtinti galutinę nuomonę.

Informacija apie medžiagos (-ų) keliamus pavojus bei su pasiūlymu susijusias sąnaudas duos daugiausiai naudos, jeigu bus pateikta iki antro konsultacijų mėnesio, o informacija apie poveikį / riziką, naudą ir nukrypti leidžiančias nuostatas – iki ketvirto. Toks ankstyvas informacijos pateikimas taip pat leistų ją apsvarstyti tinkamu laiku. Šie terminai nustatyti atsižvelgiant į tai, kad suinteresuotieji asmenys turi galimybę naudotis dokumentų rinkiniu daug anksčiau nei praeityje, nes jis paskelbiamas praėjus maždaug dviem savaitėms nuo informacijos pateikimo arba daugiau nei prieš šešias savaites iki konsultacijų pradžios.

Per šešių mėnesių laikotarpį galima pateikti daugiau nei vieną atsakymą į konsultacijų klausimus. Atsižvelkite į tai, kai spręsite, kada teikti informaciją.

Planuojama, kad galutinės abiejų ECHA komitetų nuomonės bus pateiktos iki 2022 m. kovo mėn. ECHA šias nuomones išsiųs Europos Komisijai, kuri nuspręs, ar įtraukti siūlomą apribojimą į REACH reglamento XVII priedą.

SIŪLOMAS APRIBOJIMAS

Taikymo sritis

Apribojimo pasiūlymo taikymo sritis – švino šaudmenų, kurie naudojami civiliniam šaudymui lauke šaunamaisiais ginklais ir pneumatiniiais šautuvais, teikimas rinkai ir naudojimas. Todėl švino naudojimas kituose šaudmenų komponentuose, pavyzdžiui, kapsulėse, metamuosiuose sprogmenyse ar apvalkaluose, nepatenka į apribojimo ataskaitos ir apribojimo pasiūlymo taikymo sritį.

Be to, apribojimo pasiūlymo taikymo sritis neapima ir švininių šaudmenų naudojimo kariniais tikslais, taip pat švininių šaudmenų naudojimo kitais panašiais neciviliniais, pavyzdžiui, teisės saugos ir muitinės, tikslais. Vis dėlto pažymėtina, kad švino naudojimas apvalkalinėse kulkose (skirtose karinėms, policijos ir saugos tarnybų reikmėms), kurios kartais naudojamos medžioklėje, yra įtrauktas į apribojimo pasiūlymo taikymo sritį, jeigu tokios kulkos naudojamos civiliniais tikslais.

Apribojimo pasiūlymas taip pat taikomas žvejybos reikmenyse esančio švino teikimui rinkai ir naudojimui tiek mėgėjų, tiek verslinės žvejybos reikmėms, nepriklausomai nuo to, ar žvejojama gėluosiuose vandenyse (t. y. upėse, ežeruose ir tvenkiniuose), estuarijose ar jūros aplinkoje. Be to, atsižvelgiant į tai, kad žvejybos svareliai gali būti tiek perkami iš mažmenininko, tiek pačių vartotojų pasigaminti (namų gamybos), siūlomas apribojimas taikomas tiek pirktooms, tiek savadarbėms žvejybos priemonėms su švinu.

Toliau lentelėje pateikiami apribojimo pasiūlyme vertinami naudojimo atvejai.

Naudojimo sritis	Į svarstomo apribojimo sritį patenkantis naudojimas
Medžioklė	Medžioklė šratais Medžioklė kulkomis – mažo kalibro ^[1] Medžioklė kulkomis – didelio kalibro
Sportinis šaudymas	Sportinis šaudymas šratais lauke Sportinis šaudymas kulkomis lauke Kitas šaudymas lauke, naudojant pneumatinius šautuvus / pistoletus
Šaudymas istoriniais ginklais	Kitas šaudymas lauke, taip pat naudojant pro žiotis užtaisomus šaunamuosius ginklus, istorinius ginklus
Žvejyba	Švinas žvejybos svareliuose ir masale Švinas žvejybos tinkluose, virvėse ir valuose (kai švino įdėta į žvejybos tinklus, virves, valus)

Naudojimo sritis	Į svarstomo apribojimo sritį patenkantis naudojimas
Naudojimas, kuriam apribojimas netaikomas ^[2]	Šaudymas patalpose ^[3] , naudojimas policijos, teisėsaugos ar kariuomenės, ypatingos svarbos infrastruktūros objektų, komercinės laivybos, didelės vertės krovinių vilkstinių ir ribotos prieigos objektų apsaugos, pažeidžiamų taikinių ir viešosios erdvės apsaugos, saugumo, techninio testavimo ir (arba) patikrinimo, balistinės apsaugos medžiagų ir produktų vystymo ir testavimo, teisminių, medicininių, istorinių ir kitų techninių tyrimų ar tyrinėjimų reikmėms.

Pastabos. [1] įskaitant medžiojimą pneumatiniiais šautuvais; [2] neįtraukta į taikymo sritį pagal Komisijos prašymą ir paskesnius paaiškinimus; [3] t. y. pastato viduje.

Priežastys, kodėl reikia imtis veiksmų

Pagrindiniai būdai, kaip švinas iš šaudmenų ar žvejybos priemonių patenka į gyvūnų organizmą, yra šie:

- pirminis prarijimas (pirminis apsinuodijimas), kuris taikant apribojimą apibrėžiamas kaip bet kokio švininio objekto prarijimas tiesiai iš aplinkos įprastai maitinantis ar ieškant maisto (pvz., supainiojus su žvyru),
- antrinis prarijimas (antrinis apsinuodijimas), kuris taikant apribojimą apibrėžiamas kaip netiesioginis bet kokio švininio objekto prarijimas maitinantis (pvz., švinas sumedžiotą gyvūno organizme arba dvėsenoje).

Pirminis prarijimas yra būdingas toms paukščių rūšims, kurios lesa žvyrą ar akmenukus tam, kad suvirškintų maistą. Pavyzdžiui, švininiai šratai ir užspaudžiami svareliai³ gali būti panašūs į žvyro akmenukus ar maistą, kaip antai sėklas, kaip parodyta toliau pateiktame paveiksliuke. Be tiesioginio prarijimo, plėšriems ar maitiesiems paukščiams (o taip pat ir kitai laukinei gyvūnijai) yra ir antrinio apsinuodijimo rizika maitinantis užterštais gyvūnais (pvz., negyvais gyvūnais ar žuvimis), kurie savo audiniuose ar virškinamajame trakte turi švininių šratų, kulkų ar žvejybos reikmenų (arba kai į kūną patekę ar praryti švininiai daiktai ištirpę lemia padidėjusią švino koncentraciją audiniuose). Praryjami ne tik smulkūs švininiai daiktai. Paukščių skilviuose ar virškinamuosiuose traktuose randama įvairių švininių daiktų, įskaitant kulkas ir kitus šaudmenis, taip pat svarelių ir masalo, sveriančių iki 50 g (ir net didesnių kai kurių paukščių rūšių atveju).

³ Užspaudžiami svareliai yra apvalūs svareliai su nedidele juos dalijančia anga. Užspaudžiamų svarelių būna nuo 0,01 g iki 4,8 g svorio. Mažiausi svareliai (≤0,06 g) dažnai vadinami „dulkelės dydžio svareliais“.

Kodėl paukščiai šviną supainioja su maistu

Paiškinimas: Šios nuotraukos yra visiškai vienodos. Skirtumas tik tas, kad antroje pažymėti aštuoni užspaudžiami svareliai. Jie beveik nesiskiria nuo žvyro akmenukų. Niujorko valstybinio aplinkos išsaugojimo departamento nuotrauka (Schroeder, 2010)

Švininius šratus ar kitus švininius šaudmenis (pvz., kulkas), kurie po panaudojimo lieka aplinkoje, gali praryti gyvūnai. Naudojami švininiai žvejojimo reikmenys dažnai pametami ir, praryti paukščių, daro tokį patį poveikį kaip švininiai šratai ir šaudmenys. Be to, taikant kai kuriuos šiuolaikinės žvejojimo metodus ir pagal kai kurių žvejojimo reikmenų tiekėjų rekomendacijas tam tikromis aplinkybėmis patariama specialiai mesti švininius svarelius į vandens aplinką (vadinamasis „švino metimas“).

Švininių šaudmenų ir žvejojimo reikmenų naudojimas išlieka plačiai paplitęs Europoje, nors pavojai ir neigiamas poveikis tiek laukinei gyvūnijai, tiek žmogaus sveikatai gerai dokumentuoti. Kiekvienais metais į aplinką išmetama apie 97 000 tonų švino: 79 proc. iš sportinio šaudymo, 14 proc. iš medžioklės, ir likusioji dalis – iš žvejojimo. Matant šias tendencijas galima manyti, kad jeigu nebus imtasi naujų reguliavimo veiksmų, per ateinančius 20 metų į aplinką pateks apie du milijonus tonų švino.

Manoma, kad Europos Sąjungoje ne mažiau kaip 135 mln. paukščių gresia pirminis apsinuodijimas šviniais šratais, 14 mln. paukščių – antrinis apsinuodijimas prarijus švininių šratų arba kitų švininių šaudmenų su maistu ir 7 mln. paukščių – (pirminis) apsinuodijimas prarijus žvejojimo svarelių ir masalą.

Švinas kelia pavojų ne tik aplinkai; jis pavojingas visų amžiaus grupių žmonėms ir gali paveikti įvairius vidaus organus. Švinas gali kauptis organizme, ypač kauluose, ir po to po truputį patekti į kraujotaką, net nebelikus sąlyčio su švinu. Šis liekamasis reiškinys gali tęstis mėnesius ar metus, jau seniai nebelikus sąlyčio su švinu.

Švinas į žmogaus organizmą gali patekti dviem būdais: įkvėpus ar prarijus. Įkvėpti galima i) iššaukiant šratus ir šaudmenis ir ii) lydant šviną, kai šratus, šaudmenis ir žvejojimo reikmenis žmogus gaminasi pats (per švino garus ir dulkes). Švino (smulkius daiktus ar dulkes) galima praryti i) tiesiogiai, jam patekus į burną ar kramtant, arba ii) ranka, kuria buvo dedami švininiai šratai, šaudmenys ar žvejojimo svareliai ir masalas, palietus burną.

Į žmogaus virškinimo sistemą švinas gali patekti ir per švino šratais ar šaudmenimis sumedžiotų gyvūnų mėsą, kadangi pagal dabartinę geriausią medžiojamųjų gyvūnų mėsos apdorojimo praktiką švinas iš tokios mėsos nepašalinamas⁴.

Išskyrus medžiojamųjų gyvūnų mėsos vartojimą, turimos informacijos nepakanka tinkamai nustatyti, koks pavojus kyla sveikatai. Nesant tinkamų duomenų, švino šratų, šaudmenų ir žvejybos reikmenų naudojimo keliamai rizikai žmogaus sveikatai aprašyti ir įvertinti apribojimo ataskaitoje taikytas pusiau kiekybinis metodas. Rizika buvo vertinama remiantis įvairiais tyrimais, rodančiais, kad švino poveikis galimas ir faktiškai vykstantis, taip pat atsižvelgiant į pastebimai didelį švino kiekį kraujuje po šaudymo, prarijus švininį žvejybos reikmenį arba po savarankiško švino reikmenų gaminimosi. Jei Europoje tam tikrų tyrimų nebuvo, naudotasi duomenimis iš jai nepriklausančių šalių.

Atliktas vertinimas nerodo jokios rizikos žmogaus sveikatai ar aplinkai, kai švinas naudojamas žvejybos tinkluose, virvėse ir valuose. Todėl šio konkretaus naudojimo būdo nesiūloma apriboti.

Tačiau dėl visų kitų įvertintų naudojimo atvejų apribojimo ataskaitoje daroma išvada, kad švino naudojimas šratuose, kulkose, šaudmenyse, žvejybos masale ir svareliuose kelia riziką laukinei gyvūnijai, aplinkai ir žmogaus sveikatai. Ši rizika **nėra tinkamai kontroliuojama**, todėl šį klausimą reikia spręsti ES lygmeniu.

Kai kurios valstybės narės ar regionai nustatė teisiškai privalomas nacionalines priemones, kuriomis draudžiama naudoti šviną medžioklės, šaudymo lauke ar žvejybos reikmėms, taip siekdamas sumažinti išmetamo švino kiekį ir poveikį. Nors pastangos dedamos, tik ES masto priemonės padės veiksmingai užkirsti kelią švino išmetimui ir poveikiui ir mažinti nustatytą riziką.

Veiksmų pasekmės

Apribojimo pasiūlymas apima tris pagrindines priemonių rūšis:

1. Draudimas teikti rinkai, derinamas su draudimu naudoti švininius šaudmenis ar žvejybos reikmenis, jei juos naudojant, nesvarbu, kokiomis naudojimo sąlygomis, švinas neišvengiamai pateks į aplinką, ir jeigu yra tinkamų alternatyvų (t. y. techniškai ir ekonomiškai įgyvendinamų ir iš esmės mažinančių riziką žmogaus sveikatai ir aplinkai). Kai kuriems iš šių naudojimo būdų siūloma taikyti pereinamąjį laikotarpį, kad suinteresuotieji asmenys turėtų pakankamai laiko prisitaikyti prie apribojimo. Tai apima draudimą teikti rinkai ir naudoti šviną bet kokios paskirties šratuose.
2. Jeigu draudimas teikti rinkai neproporcingai paveiktų naudojimo būdus, kurie nepatenka į siūlomo apribojimo taikymo sritį, siūloma palikti tik draudimą naudoti.
3. Mažmenininkams numatyta prievolė pardavimo metu informuoti vartotojus apie terminus, kada palaiptui nutraukiamas švino naudojimas šaudmenyse ir

⁴ Dabartinės ES maistą reguliuojančios nuostatos nenumato didžiausios vartojimui leistinos švino normos sumedžiotame gyvūno mėsos. Tačiau jeigu tokia norma ir būtų nustatyta, ji apsaugotų tik iš dalies, kadangi nesumažintų pavojaus tais atvejais, kai sumedžiotame gyvūno mėsa nepatenka į rinką (t. y. gyvūną sumedžioja patys vartotojai, jų draugai ir šeimos nariai). Ši priemonė laukinę gyvūniją apsaugotų taip pat tik iš dalies, nes paliktuose sumedžiotame gyvūno viduriuose galėtų būti švino, kuris keltų pavojų plėšrūnams ir maitėdoms.

žvejojimo reikmenyse, ir pateikti informaciją apie švino buvimą, toksiškumą ir riziką žmogaus sveikatai ir aplinkai. Mažmenininkai taip pat privalės informuoti vartotojus apie tai, kokius alternatyvius gaminius (žvejojimo reikmenis, šratus, šaudmenis) naudoti vietoj švino gaminių. Šis reikalavimas nustatytas atsižvelgiant į naujausius tyrimus, kurie rodo, kaip svarbu informuoti medžiotojus ir žvejus, kad jie pakeistų savo pirkimo įpročius.

Be to, tais atvejais, kai uždrausti teikti rinkai arba naudoti būtų neproporcinga, arba kai pateikimą į aplinką galima maksimaliai sumažinti taikant tinkamas rizikos valdymo priemones, pasiūlytos nukrypti leidžiančios nuostatos. Šios nukrypti leidžiančios nuostatos apima prievolę laikytis griežtų veiklos sąlygų pardavimo ar naudojimo metu.

Didžiausia rinkai teikiamų kulkų dalis skirta sportiniam šaudymui, o šioje srityje, remiantis dokumentų teikėjo išvadomis, rizika galėtų būti suvaldyta tinkamomis priemonėmis (t. y. leidžiant šaudyti tik tam skirtose sportinio šaudymo šaudyklose, taikant tinkamas atsargumo priemones). Todėl uždrausti teikti rinkai šaudmenis, jei tai nėra šratai, nesiūloma, jeigu riziką galima sukontroliuoti naudojimo metu.

Nors tai nėra pats geriausias būdas suvaldyti nustatytas rizikas, apribojimo pasiūlyme numatyta galima nukrypti leidžianti nuostata, kuri suteiktų galimybę toliau naudoti švininius šratus sportiniam šaudymui, jeigu politikos formuotojai nenorėtų visiškai uždrausti naudoti švininius šratus sportiniam šaudymui. Šia nukrypti leidžiančia nuostata būtų nustatyti būtiniausi rizikos valdymo standartai ir licencijavimo reikalavimai įstaigoms, kuriose naudojami švininiai šratai, ir įvesti įpareigojimai valstybėms narėms išduoti licencijas tik tiems sportininkams, kurie turi teisėtą poreikį naudoti švininius šratus (pavyzdžiui, treniruočių metu ar tarptautinėse varžybose). Be to, kartu su tokia nukrypti leidžiančia nuostata taip pat turėtų būti nustatytas tiekėjui taikomas ženklinimo reikalavimas ir valstybėms narėms taikomas įpareigojimas pranešti. Tai sudarytų galimybę Komisijai stebėti tolesnį švininių šratų naudojimą skirtingose ES valstybėse narėse ir palengvintų šios nukrypti leidžiančios nuostatos įgyvendinimą.

Svarbu pažymėti, kad ši neprivalomojo pobūdžio nukrypti leidžianti nuostata kontroliuojant nustatytas rizikas ne tokia veiksminga, kaip naudojimo uždraudimas, tačiau galėtų būti vertinama kaip adekvatesnė atsižvelgiant į jos socialinį ekonominį poveikį tarptautiniu mastu besivaržantiems sportininkams, jeigu tokių varžybų taisyklėse išliks reikalavimas naudoti švininius šratus.

Įvertinus galimybę sumažinti bendrą riziką ir siūlomo apribojimo socialinį ir ekonominį poveikį kiekvienam konkrečiam sektoriui ir naudojimui, prieita prie išvados, kad siūlomas apribojimas yra veiksmingas dėl grynojo rizikos sumažinimo ir proporcingas atsižvelgiant į išlaidas.

Siūlomu apribojimu numatoma sumažinti bendrą į aplinką patenkančio švino kiekį maždaug 1,5 mln. tonų per 20-ies metų laikotarpį nuo tada, kai jis įsigaliojė. Tai reiškia, kad švino į aplinką patektų 78 proc. mažiau nei tuo atveju, jeigu siūlomas apribojimas nebūtų taikomas.

Dėl poveikio žmogaus sveikatai pažymėtina, kad svarbiausias ir patikimiausias išmatuojamas poveikis siejamas su vaikų, gyvenančių namų ūkiuose, kuriuose dažnai vartojama medžiojamųjų gyvūnų mėsa, apsauga. Remiantis patikimomis prielaidomis manoma, kad uždraudus didelio kalibro švinines kulkas ir švininius šratus apie 7 000 vaikų kiekvienais metais išvengtų intelekto koeficiento mažėjimo – atitinkamai vidutiniškai 70 mln. eurų socialinės gerovės nuostolio. Mažiau akivaizdūs duomenys rodo, kad LIL

rizika sumažėtų apie 1 150 žmonių. Preliminariais vertinimais ekonominė vertė būtų 7,5–75 mln. eurų.

Be to, nustatytų alternatyvų aplinkosauginis pėdsakas geresnis ⁵ nei švino.

Manoma, kad švino patekimo į aplinką išvengimo sąnaudų veiksmingumo kiekybinė išraiška, priklausomai nuo paveikto sektoriaus, (kai įmanoma ir yra prasmės ją apskaičiuoti) gali svyruoti nuo 0,5 eurų iki 1,513 eurų vienam į aplinką nepatekusio švino kilogramui. Bendrai įvertinus, apribojimas turėtų būti ekonomiškai naudingesnis nei ankstesni REACH apribojimai, kurie buvo susiję su panašiais žmogaus sveikatos klausimais, tačiau buvo mažiau ekonomiškai naudingi nei švino naudojimo šlapžemėse apribojimas, kurio pagrindinis sąnaudų efektyvumo įvertis – 9,8 eurų vienam į aplinką nepatekusio švino kilogramui.

Su ženklavimo reikalavimu susijusių sąnaudų nebuvo įmanoma įvertinti, tačiau, palyginti su kitomis numatomomis sąnaudomis, jos yra nedidelės.

KAIP PATEIKTI PASTABĄ VYKSTANT KONSULTACIJOMS DĖL SIŪLOMO APRIBOJIMO

Kai būsite pasirengę pateikti savo pastabas, spustelėkite tam skirtą nuorodą ECHA svetainėje. Atkreipkite dėmesį, kad nėra galimybės išsaugoti savo teikiamos informacijos ir vėliau prie jos sugrįžti. Todėl turėtumėte būti iš anksto pasiruošę priedą su savo pastabomis ar būti jas išsisaugoję koku nors kitu formatu. Internetinė forma susideda iš penkių pagrindinių dalių:

- Įvadas. Čia pateikiama bendra informacija apie apribojimą ir nuoroda į šį pranešimą bei instrukcijos.
- 1 dalis. Asmens duomenys
- 2 dalis. Informacija apie organizaciją
- 3 dalis. Nekonfidencialios pastabos apie pasiūlymą – tiek bendros pastabos, tiek atsakymai į konkrečios informacijos užklausas (žr. toliau). Savo atsakymus galite rašyti tiesiai į formą arba juos pridėti 4 dalyje. Tačiau neteikite tų pačių pastabų abiem būdais. Bendros pastabos gali būti susijusios su bet koku apribojimo ataskaitos aspektu, įskaitant su socialine ir ekonomine analize susijusius klausimus.
- 4 dalis. Čia gali būti pridėta nekonfidenciali informacija.

KONKREČIOS INFORMACIJOS UŽKLAUSOS

Be pastabų apie visą dokumentų rinkinį, suinteresuotieji asmenys bus kviečiami atsakyti į konkrečios informacijos užklausas.

Konkrečios prašomos informacijos temos bus skelbiamos konsultacijų puslapyje ECHA svetainėje: <https://echa.europa.eu/restrictions-under-consideration>

⁵ Atsižvelgiant į tokius veiksnius: toksiškumas ir rizika žmogaus sveikatai, toksiškumas ir rizika aplinkai (tiek toksiškumas vandens organizmams, tiek laukinei gyvūnijai), žaliavų šaltiniai (gavyba ir perdirbimas), išteklių (vanduo, energija, cheminės medžiagos) išekvojimas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas